

Säteilytoiminnan valvonta
Antti Kallio

14.6.2024

STUK 59/0202/2024

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
PL 115
87101 KAJAANI

Lausuntopyyntönnö KAIELY/369/2024

**Elementis Minerals B.V. Branch Finland Sotkamons kaivos- ja
tehdasalueen kaivannaisjätteiden ja vesienhallinta -hankkeen
ympäristövaikutusten arviointiohjelma**

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) pyytää
17.5.2024 päivätyllä kirjeellään Säteilyturvakeskukselta (STUK)
lausuntoa Elementis Mineralsin YVA -ohjelmasta (KAIELY/369/2024).

Lausuntona STUK toteaa seuraavaa:

Säteilyturvakeskus muistuttaa toiminnasta vastaavaa tahoa, että
säteilylain (859/2018) 146 ja 151 §:n perusteella se, joka hyödyntää
luonnossa olevia maa-, kivi- tai muita aineksia tai näiden aineiden käytön
tuloksena syntyneitä materiaaleja, on velvollinen selvittämään
toiminnasta aiheutuvan säteilyaltistuksen, jos luonnonsäteilystä
aiheutuva altistus voi olla viitearvoa suurempi. Lisäksi selvitysvelvollisuus
koskee säteilylain 145 ja 146 §:ien perusteella kaivoslaissa tarkoitettua
kaivostoimintaa.

Valtioneuvoston asetuksen (1034/2018) 52 §:n mukaisesti säteilylain 151
§:ssä tarkoitettuja toimintoja, joissa luonnonsäteilystä aiheutuva
säteilyaltistus voi olla viitearvoa suurempi, on mm. muiden malmien kuin
uraanimalmin louhinta ja rikastus. Säteilyturvakeskuksen määräyksen
STUK S/6/2022 4 ja 5 §:ien mukaisesti Säteilylain 145 ja 151 §:ssä
tarkoitettu säteilyaltistus selvitetään arvioimalla aiheutuva työperäinen ja
väestön altistus ennen toiminnan aloittamista. Altistusta ei kuitenkaan
tarvitse arvioida, jos mittauksin tai selvityksin on osoitettu, että
käsiteltävien aineiden uraani-238:n, torium-232:n ja näiden
hajoamistuotteiden aktiivisuuspitoisuudet ovat käsittelyn vaiheissa
enintään vapauttamisrajan 1 Bq/g suuruisia.

Elementis Mineralsin Uutelan kaivoksesta on aiemmin tehty säteilylain
mukainen selvitys (STUK diaarinumero 19/6504/2020). Selvityksessä on
osoitettu, että Uutelan kaivoksen osalta luonnon radioaktiivisten aineiden
pitoisuudet ovat vapauttamisrajoja pienempiä.

Säteilylain 146 §:n mukainen selvitys tulee tehdä myös Elementis
Mineralsin Sotkamons kaivoksen ja tehdasalueen osalta mukaan lukien
Punasuon avolouhos. Selvitystä varten tulee tutkia louhittavan malmin ja
sivukivien uraani- ja toriumpitoisuus sekä kaivannaisjätteiden,
vesienkäsittelyn jätteiden sekä vesipäästöjen radioaktiiviset aineet.
Selvityksen tuloksia voi hyödyntää koskien kaikkia YVA-ohjelmassa
esitettyjä vaihtoehtoja. STUK suosittelee, että toiminnasta vastaava
tekee selvityksen YVA:n toteutuksen yhteydessä.

Säteilytoiminnan valvonta
Antti Kallio

14.6.2024

STUK 59/0202/2024

Johtaja

Tommi Toivonen

Ylitarkastaja

Antti Kallio

